

Motion till riksdagen 2022/23:2398

av **Ida Karkiainen m.fl. (S)**

med anledning av prop. 2022/23:119 Effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en garantimodell för kommunala intäkter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa en ordning med ett tioårigt program för god ekonomisk hushållning i kommuner och regioner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ställa krav på att kommuner och regioner vid betydande budgetavvikelse i delårsrapporter fattar beslut om en åtgärdsplan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka vägledning och stöd till kommuner och regioner i form av generell rådgivning i frågor som rör ekonomisk styrning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige befinner sig i en tuff ekonomisk verklighet där svenska hushåll plågas av höjda matpriser, stigande elräkningar, högre hyror och höga räntor. Inflationen är den högsta på 30 år och utsikterna för både världsekonomin och svensk ekonomi är dystra.

Inte minst är de ekonomiska utmaningarna stora i kommuner och regioner, varnings-signaler om nedskärningar i välfärden kommer från många håll. I ett sådant läge ställs höga krav på politiken att säkra välfärden. När skola, äldreomsorg och sjukvård försämras drabbas vanligt folk och samhällsgemenskapen i Sverige försämras.

I propositionen Effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner föreslås bl.a. att resultatutjämningsreserver som regleras i kommunallagen ska ersättas med resultatreserver. Vidare föreslås även att budgeten ska innehålla en redogörelse för ekonomin i

de kommunala koncernföretagen och att revisionsberättelserna ska hållas tillgängliga för allmänheten på kommunens eller regionens webbplats. Vi socialdemokrater är i huvudsak positiva till de förslag som propositionen innehåller, men ställer oss frågande till varför regeringen valt att bara gå vidare med några få delar ur utredningen som föregått propositionen.

Garantimodell

I utredningen En god kommunal hushållning (SOU 2021:75) föreslås bl.a. en statlig garanti för kommuners och regioners intäkter som är tänkt att skydda intäkterna vid djupare konjunkturedgångar. I utredningens förslag skulle staten förbinda sig att skjuta till medel som innebär att en viss lägsta nivå för skatteunderlagsutvecklingen i kommuner och regioner uppnås.

Ett sådant system med en sorts inkomstgaranti för kommuner och regioner skulle förbättra deras möjligheter till långsiktig planering. I dag blir det i stället ofta en fråga om extra statsbidrag som kan skjutas till i konjunktursvackor. Det skulle vara ett sätt att upprätthålla kvaliteten i viktiga delar av samhällets åtaganden, som skola, sjukvård och äldreomsorg, även i tillfälligt svåra ekonomiska tider.

Regeringen gör i propositionen gällande att detta förslag utreds vidare i Regeringskansliet. Samtidigt kan vi konstatera att många kommuners och regioners ekonomi redan nu är kraftigt ansträngd. Det är därför olyckligt att denna del av utredningens förslag inte finns med i propositionen. Vi menar därför att regeringen skyndsamt måste återkomma till riksdagen i frågan.

Ett tioårigt program för god ekonomisk hushållning i kommuner och regioner

Utredningen föreslår också att kommuner och regioner ska upprätta ett tioårigt program för god kommunal hushållning för att öka långsiktigheten i planeringen. Det skulle ge en mer sammanhållen ekonomisk styrning och tydligt koppla samman kommunernas och regionernas ekonomiska planering med det övergripande kravet på god ekonomisk hushållning.

Detta förslag har regeringen valt att avfärda utan någon utförlig motivering. Vi socialdemokrater anser att förslaget är väl avvägt och uppmanar regeringen att överväga att införa en sådan ordning.

Åtgärdsplan vid betydande budgetavvikelser

Ett ytterligare förslag som finns i utredningen är att om delårsrapporten för kommunen eller regionen visar betydande budgetavvikelser ska fullmäktige anta en plan för hur kommunen eller regionen ska hantera detta och vilka åtgärder som ska vidtas. Syftet är att få ekonomin i balans. Att ha kontroll på ekonomin och en budget i balans är avgörande och viktigt, och förslaget ter sig väl avvägt.

Stärkt vägledning och stöd

Det finns i utredningen också ett förslag om en central funktion som kan ge vägledning och stöd till kommuner och regioner i form av generell rådgivning i frågor som rör ekonomisk styrning och förvaltning.

Det finns ett stort behov, inte minst i mindre kommuner, att få stöd och vägledning i hanteringen av den ekonomiska förvaltningen när det kommer till regeltillämpning. Det skulle vara ett bra sätt att öka kvaliteten i arbetet, samtidigt som det skulle ge en bättre översiktsbild av hur regeltillämpningen ser ut runt om i landet.

Regeringen säger även här att regeringen bereder frågan vidare. Den hade med fördel varit en del av denna proposition, varför vi uppmanar regeringen att skyndsamt återkomma i frågan.

Ida Karkiainen (S)

Hans Ekström (S)

Per-Arne Håkansson (S)

Mirja Räihä (S)

Amalia Rud Pedersen (S)

Peter Hedberg (S)